

Czystość i porządek w gminach: kiedy decyzja, kiedy zawiadomienie

Nowelizacja ustawy śmieciowej ulżyła mieszkańcom. Nie muszą już składać deklaracji przy każdej zmianie opłaty

Jędrzej Klatka
radca prawny

W poprzednim stanie prawnym, czyli do 31 stycznia 2015 r., każda zmiana – podwyższenie lub obniżenie stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – powodowała, że właściciele nieruchomości mieli obowiązek ponownego składania deklaracji zawierających obliczenie należnej opłaty w oparciu o nowe stawki. Kwota należna do zapłaty musiała być bowiem wskazana w deklaracji, która stanowiła podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego (por. art. 6n ust. 1 pkt 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – Dz.U. z 2013 r. poz. 1399 ze zm.). Z oczywistych powodów to rozwiązanie było powszechnie krytykowane.

Nowelizacja z 28 listopada 2014 r. rozwiązała ten problem. Warto zapoznać się z nowymi przepisami w tym zakresie.

Wójt zawiadomi

Po pierwsze, wysokość zobowiązania określonego w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obowiązuje za kolejne miesiące – do czasu korekty deklaracji lub zmiany stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (nowy art. 6m ust. 1d). Określona w deklaracji kwota należnej opłaty przestaje więc obowiązywać nie tylko wtedy, gdy sam właściciel nieruchomości ją zmieni, lecz także wówczas gdy wejdzie w życie uchwała rady gminy o zmianie stawek opłat.

Po drugie, mimo uchwalenia nowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właściciel nieruchomości nie jest obowiązany do złożenia nowej deklaracji. Od 1 lutego 2015 r. to wójt, burmistrz lub prezydent miasta musi zawiadomić właściciela każdej nieruchomości o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyliczonej jako iloczyn nowej stawki opłaty i danych podanych w deklaracji. Właściciel nieruchomości uiszcza opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości podanej w takim zawiadomieniu (nowy art. 6m ust. 2a). Właściciele nieruchomości zostali więc zwolnieni z uciążliwego obo-

wiązku składania deklaracji na nowo, ale nowy obowiązek został nałożony na urząd gminy.

„Zawiadomienie właściciela” oznacza, że urząd musi wysłać pismo. Na tym etapie nie powinna być wydawana żadna decyzja. Jednak nie wystarczy wysłać zawiadomienia o takiej samej treści do wszystkich. Pismo musi zawierać informację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyliczonej jako iloczyn nowej stawki opłaty i danych podanych w deklaracji, co oznacza, że treść pisma musi być indywidualna, bo musi uwzględniać dane podane wcześniej w deklaracji.

Kiedy wójt wyda

Warto podkreślić, że w nowym stanie prawnym od 1 lutego 2015 r. po zmianie stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi kwota należnej opłaty nie jest już określona ani w deklaracji, bo stara automatycznie przestała obowiązywać, ani w decyzji (jeszcze nie ma żadnej decyzji). Opłata powinna być dobrowolnie uiszczona. Właściciele nieruchomości powinni ją zapłacić, bo nowy przepis każe uiszczać opłatę w wysokości podanej w zawiadomieniu. Co się jednak stanie, gdy właściciel się nie podporządkuje i zapłaci opłatę w dotychczasowej wysokości?

WAŻNE: Ci właściciele, którzy nie zapłacili dobrowolnie opłaty w nowej wysokości podanej w zawiadomieniu i z tego powodu otrzymali decyzję, mają obowiązek składać nowe deklaracje, gdy stawka opłaty ponownie się zmieni. W przeciwnym wypadku urząd gminy musiałby po każdej kolejnej zmianie stawek z urzędu wydawać setki, a nawet tysiące decyzji zmieniających wcześniejsze decyzje

Trzeci nowy przepis w art. 6m ust. 2b każe wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta wydać decyzję określającą wysokość tej opłaty, stosując tę podaną w zawiadomieniu, w przypadku gdy właściciel nieruchomości nie uiszcza opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości podanej w zawiadomieniu. Użyty w przepisie zwrot „wydaje decyzję” oznacza, że

wydanie takiej decyzji jest obligatoryjne. Po wydaniu decyzji ewentualna przymusowa egzekucja niezapłaconej dobrowolnie opłaty będzie prowadzona w oparciu o kwotę wskazaną w decyzji, a nie w deklaracji, ponieważ kwota wskazana wcześniej w deklaracji automatycznie przestała obowiązywać.

Dane lepsze od szacunków

Nowelizacja wprowadziła nowe wymogi dotyczące uzasadnienia decyzji określającej wysokość opłaty. Zgodnie bowiem z nowym brzmieniem art. 6o ust. 1 wydając tę decyzję, trzeba brać pod uwagę dostępne dane właściwe dla wybranej przez radę gminy metody, a dopiero w przypadku ich braku – uzasadnione szacunki. Nie będzie więc prawidłowe oparcie decyzji wyłącznie na szacunkach w sytuacji, w której są dostępne dane, zwłaszcza dane z konkretnej deklaracji złożonej wcześniej przez właściciela danej nieruchomości. Warto zwrócić na to uwagę, aby nie narażać się na uchylene decyzji z powodu nieprawidłowego uzasadnienia – jeżeli z tego uzasadnienia nie będzie wynikało, że urząd gminy, wydając decyzję, oparł się na dostępnych danych.

Gdy dochodzi do zmian

Czwarty nowy przepis (art. 6o ust. 3) co do zasady zabrania składania deklaracji po doręczeniu decyzji. W starym stanie prawnym często się zdarzało, że po otrzymaniu decyzji np. na czterech mieszkańców właściciel natychmiast deklarował, że mieszkają w lokalu zaledwie trzy osoby. Czy nowelizacja rozwiązuje ten problem? Nie do końca. Z jednej strony „po doręczeniu decyzji złożenie deklaracji nie jest dopuszczalne” (to zasada), jeżeli nie następuje zmiana danych niezbędnych do określenia wysokości tej opłaty, w tym stawki opłaty” (wyjątek od zasady). Z art. 6o ust. 3 wynika więc, że wyjątkowo złożenie deklaracji po doręczeniu decyzji jest jednak dopuszczalne, gdy następuje zmiana danych, w tym zmiana stawki opłaty. Co więcej, w takiej sytuacji złożenie nowej deklaracji jest nie tylko dopuszczalne, ale i obowiązkowe. To z kolei wynika z nowego art. 6o ust. 4. Dosłowne brzmienie tego przepisu jest następujące: „właściciel nieruchomości, wobec którego została

wydana decyzja, w przypadku zmiany danych jest obowiązany do złożenia deklaracji, dotyczy to również przypadku zmiany stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi”.

Mamy więc taką sytuację, że ci właściciele, którzy zapłacili opłatę w nowej wysokości podanej w zawiadomieniu przed otrzymaniem decyzji, nie muszą składać kolejnych deklaracji, gdy stawka opłaty znowu się zmieni. Wystarczy, że będą dobrowolnie płacić kwoty wynikające z kolejnych zawiadomień.

Z kolei ci właściciele, którzy nie zapłacili dobrowolnie opłaty w nowej wysokości podanej w zawiadomieniu i z tego powodu otrzymali decyzję, mają obowiązek składać nowe deklaracje, gdy stawka opłaty znowu się zmieni. W przeciwnym wypadku urząd gminy musiałby po każdej kolejnej zmianie stawek z urzędu (czyli bez wniosku) wydawać setki decyzji zmieniających wcześniejsze decyzje. Nowe rozwiązania należy ocenić zdecydowanie pozytywnie. Udało się znaleźć rozwiązanie problemu.

Wygąśnięcie

Na koniec trzeba jeszcze się zastanowić, co się dzieje z decyzją określającą wysokość opłaty po tym, jak właściciel nieruchomości, który tę decyzję otrzymał, złoży kolejną deklarację. Artykuł 212 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1537) przewiduje, że organ podatkowy, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia. Skoro jest związany, to czy nadal obowiązuje kwota określona w decyzji czy jednak inna kwota wskazana w złożonej później deklaracji? Znowelizowana ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach tego nie rozstrzyga. Uważam, że w tej sytuacji należy zastosować art. 258 par. 1 pkt 1 ordynacji podatkowej.

Zgodnie z nim organ podatkowy, który wydał decyzję w pierwszej instancji, stwierdza jej wygaśnięcie, jeżeli stała się bezprzedmiotowa. Wygaśnięcie decyzji stwierdza się w drodze decyzji. Po otrzymaniu nowej deklaracji od właściciela nieruchomości, który wcześniej otrzymał decyzję, należy więc z urzędu (tzn. bez wniosku) wydać decyzję stwierdzającą wygaśnięcie wcześniejszej decyzji.